

Kofi Annan bol OSN

António Guterres

Odo dňa, kedy som sa dozvedel šokujúcu správu o úmrtí bývalého generálneho tajomníka Kofiho Annana, premýšľal som, čo z neho robilo takého neobyčajného človeka.

Myslím, že bol jednoducho výnimočný a zároveň jeden z nás.

Bol mimoriadnym globálnym lídrom a súčasne človekom, v ktorom sa mohol vidieť v podstate každý na svete. Spojenca v ňom mohli nájsť ľudia na pokraji biedy, konfliktu a beznádeje, mladý zamestnanec OSN kráčajúci v jeho šľapajach či mladý človek, ktorému raz povedal: „zapamätaj si, že nikdy nie si primladý na to, aby si viedol – a my nikdy nepristará na to, aby sme sa učili.“

Kofi Annan dokázal ľudí spájať, upokojovať a zjednocovať okolo spoločného cieľa v prospech celého ľudstva.

Poznám jeden starý vtíp: Umenie diplomacie spočíva v umení hovoriť mnoho, ale neprezradiť veľa.

Kofi Annan mal schopnosť povedať všetko, niekedy aj bez použitia slov. Vychádzalo to z dôstojnosti, morálneho presvedčenia a ľudskosti, ktoré v ňom boli tak hlboko zakorenené.

Jeho prívetivý hlas a kadencia s akou hovoril, vyvolávala v ľuďoch úsmev a myšlienky na hudbu. Jeho slová boli múdre a energické. Čím vážnejšia bola situácia, tým tlmenejšie hovoril.

My by sme sa k nemu nahli a počúvali. Aj celý svet by sa naklonil. A odmenou by nám bola jeho múdrosť.

Kofi Annan bol odvážny, hovoril pravdu mocným, pričom sám seba vedel podrobiť silnej sebakritike. A rovnako ako aj jeho predchodca Dag Hammarskjöld, aj on mal takmer mýtickú predstavu o úlohe OSN ako o sile v prospech dobra vo svete zla.

K tomu ešte pripočítajme úctyhodný zoznam dosiahnutých výsledkov.

Bol priekopníkom nových myšlienok a iniciatív vrátane Miléniových rozvojových cieľov a nových reforiem, ktorý opísal vo svojej správe „Vo väčšej slobode“.

V OSN otvoril dvere, priblížil organizáciu bližšie k ľuďom na celom svete a prilákal nových partnerov do oblastí ochrany životného prostredia, obhajoby ľudských práv a boja proti HIV/ AIDS a iným smrteľným chorobám.

Kofi Annan zosobňoval OSN a OSN zas jeho.

Bol mojím dobrým priateľom. Kráčali sme životom spoločne mnohými cestami.

Pracovali sme spolu v čase, keď ľud z východného Timoru hľadal svoje sebaurčenie – on v OSN a ja ako premiér Portugalska, aby sme ich podporili pri mierovom hľadaní riešenia ich trápenia.

Keď Agentúra OSN pre utečencov potrebovala nové vedenie, Kofi ma poctil svojou dôverou a požiadal, aby som sa tejto úlohy zhostil. Zároveň poskytol svoju neochvejnú podporu a prístrešok tým najzraniteľnejším z najzraniteľnejších.

Teraz, keď zastávam úrad, v ktorom kedysi pracoval Kofi, stále čerpám inšpiráciu z jeho morálnej zásadovosti, energie a odhodlania.

L'ahostajnosť vždy považoval za najväčší jed na svete.

Ani po ukončení svojho pôsobenia ako generálneho tajomníka nikdy neprestal zápasit' na predných l'iniách diplomacie.

Pomohol pri zmierňovaní povolebného napätia v Keni, intenzívne sa zapojil do hľadania politického riešenia brutálnej vojny v Sýrii a vytýčil cestu na zabezpečenie spravodlivosti a práv pre rohingyjský ľud v Mjanmarsku.

Kofi vedel spojiť mnoho svetov – sever aj juh, východ aj západ. Najistejšie sa však cítil pri svojich afrických koreňoch a identite.

Veľký Nelson Mandela, prezývaný Madiba, mal tiež svoju vlastnú prezývku pre Kofiho. Volal ho „môj vodca“ a nebol to žart. Aj Kofi bol náš vodca.

Keď som ho ešte nedávno naposledy videl v OSN, pôsobil tak, ako si ho vždy budem pamätať: pokojný ale odhodlaný, pripravený zasmiať sa, no zároveň naplnený vážnosťou práce, ktorej sa venujeme.

Navždy nás opustil a bude nám nesmierne chýbať. Jedným som si však istý – ak sa vždy trochu nahneme a budeme dobre počúvať, začujeme slová a múdre rady Kofiho Annana.

„Prosím, pokračujte,“ počujem ho hovoriť. „Viete, čo máte robiť. Starat' sa jeden o druhého. Starat' sa o našu planétu. Spoznať v každom človeka. A podporovať OSN - miesto, kde sa všetci môžeme stretnúť, riešiť problémy a budovať lepšiu budúcnosť pre nás všetkých.“

Vnímajme naďalej tento hlas dôstojnosti a rozumu – hlas morálky a solidarity. Naš svet to dnes potrebuje viac ako kedykoľvek predtým.

Načerpajme v dnešných pohnutých a turbulentných časoch inšpiráciu z dedičstva Kofiho Annana a nechajme sa viesť znalosťami, ktorými sa nám bude naďalej prihovárať a nabádať nás k naplňaniu cieľov, ktorým zasvätil svoj život - a dokázal vo svete skutočnú zmenu.

António Guterres je generálnym tajomníkom OSN. Tento prejav odznel na pohrebe Kofiho Annana v Accre, v Ghane, 13. septembra 2018.